

Københavns og Vartov Valgmenigheder

December 2013 Nr. 4

De døde

Allehelgen – Matthæus 5,1-12

Salighed er et af de ord vi ikke længere forbinder så meget med. Det står nu i glemmebogen. Den bliver tykkere og tykkere, og vi ved dårligt hvordan man slår op i den. 'Salige' er noget som en fjern fortids helgener var, og det er ikke nemt at finde værdige aspiranter.

Men hvor nogle ord går af brug, står nye klar til at tage over. Nye ord skubber sig ind så andre bliver gjort gamle. Ordet 'lykke' har vundet frem og har fortrængt saligheden. 'Lykke' er ganske vist også et gammelt ord, men det er blevet gjort nyt så det passer til vores moderne bevidsthed. Engang var lykken selve fuldbyrdelsen af et menneskes liv. Lykken måtte et menneske arbejde på at være værdig til at opnå, og så kunne den – måske – indfinde sig.

I dag er lykken blevet til noget vi tror vi kan opleve i korte øjeblikke eller i særlige livsafsnit. Arbejdet på at opnå den har også taget en anden form. Vi forsøger at håndtere og prioritere vores liv så vi bliver momentant lykkelige eller bliver det for en tid. Når vi så ikke bliver lykkelige, finder vi andre måder, træffer andre valg, benytter andre strategier.

Allehelgendagens evangelium taler fra et andet sted. Her er det netop de mennesker der *ikke* er lykkelige, Jesus priser salige. 'Salige er de fattige i ånden, for Himmeriget er deres. Salige er de, som sørger, for de skal trøstes ...' Det er mennesker som lever et forrevent liv. De er ikke noget af det vi trakter efter at være, og de har ikke engang kræfter til at trage efter det.

Måske er det ikke meningen at vi skal trage efter bare at have det godt, efter at blive lykkelige. Når Jesus siger: 'Salige er de fattige i ånden, for Himmeriget er deres. Salige er de, som sørger, for de skal trøstes ...' så betyder det ikke at de ulykkelige skal blive lykkelige, men at de der ikke er lykkelige, skal blive salige. Et menneskes salighed er ikke afhængig af om dets liv lykkes. Ja, hvis det *kun* stræber efter lykken, går det måske glip af saligheden.

Der ligger for tiden et pres på mennesket om at det skal se at komme ud af sine ulykker. Det skal for eksempel se at komme over sin sorg. Der er mange teorier om hvordan man 'håndterer' den, og de er under stadig udvikling. Det er tilsyneladende vigtigt at man går rigtigt ind i sorgproces-

sen hvis man skal komme ud af den. Jeg har for nylig hørt om klienter der efter nogen tid opsøger deres terapeut for at være sikre på at de nu også har sørget på den rigtige måde.

Det er blot én af de måder hvorpå de livsteknologier der skal gøre os lykkelige, snyder os for livet. Vi lader os vænne til at sorgerne, lidelserne og afmagterne ikke må være der. Naturligvis bør vi kunne søge hjælp til at komme på benene når livet slår os omkuld. Men at vi lader os indbilde at alt det negative ved livet er noget vi skal lære af fordi det er godt for noget og gør os til hele mennesker ... Al den snak er en hån mod livets alvor. Således hørte jeg en ung kvinde beklage at hun var blevet skilt – det var 'ærgeligt', men der måtte jo være en mening med det fordi der jo var en mening med alt ... sagde hun. Ja, hvis der er det, så er det virkelig ærgeligt at livet tager os fra hinanden, og at vi sørger over det – men det må vi se at komme udover, for vi skal være lykkelige, skal vi.

I grunden drejer et menneskes liv sig ikke om at det skal blive lykkeligt. I grunden skal mennesket blive saligt. Saligheden kan vi ikke øve os i at opnå. Saligheden afhænger ikke af om vi håndterer vores liv mere eller mindre kompetent. Saligheden *tilsiges* os. Jesus siger at de fattige i ånden er salige fordi *de* ejer himmeriget. Han siger at de som sørger, er salige fordi *de* skal trøstes. De skal ikke ud over sorgen. Sorgen skal trøstes. Det er saligheden.

Saligheden er sandheden om hele menneskets liv. Saligheden reducerer ikke sorgerne, lidelserne og afmagterne til at være forstadier til et lykkeligt liv. Lykken trøster ikke. Men saligheden trøster fordi den ikke tager sorgen fra et menneske. For sorgen hører med til menneskets liv, så sandt som de mennesker vi mister og savner hører med. Vi har alle vores døde, og vi bliver selv nogens. Det trøstende ved Jesu saligprisninger er at de tilsiges såvel de døde som de levende. Såvel de savnede som de savnende.

Søren Kierkegaard har skrevet: 'Hvis jeg blot en eneste gang tillod mig at tvivle om et andet menneskes salighed, hvor måtte jeg da ikke fortvivle om min egen.' Det er udtryk for en dyb solidaritet. Men det er også et udsagn om at jeg sætter mig selv udenfor hvis jeg tvivler på at Guds saligprisninger angår ethvert menneske. For han er dommer over levende og døde, og det er han ved at prise dem alle salige.

Johannes Sløk har engang sagt: 'Jeg holder med de døde. Om dem kan man i hvert fald sige at de besidder værdighed.' Man kan tilføje at de døde lærer de levende at livet er skrøbeligt, og at det er derfra de levende måtte få deres værdighed. Som de endnu levende kommer vi af det der var, af det de døde har beredt os, og vi skal videregive en fremtid til dem der kommer til at leve af det vi gør. Hvad vi har modtaget og hvad vi videregiver vil altid være ufærdigt. Livet kan ikke tilpasses skabeloner. Det tegnes sitrende, forstås stammende, leves åbent. Uden denne skrøbelighed koagulerer vores fælles liv i meninger og paroler, og vi overlades hver især til os selv.

James Joyces vidunderlige novelle 'De døde' fra samlingen *Dubliners* viser en mand som tilsyneladende har magt over tingene, og som er det faste midtpunkt i julefesten hos to gamle spillefrøkener. Ved novellens og aftenens slutning erfarer han af sin hustru at en af aftenens sange har mindet hende om en ung mand, Michael Furey, som i hendes pure ungdom stod i regnen og sang den samme sang for hende, til trods for at han var dødssyg – og han døde, af kærlighed til hende. Nu ligger han i sin grav derude i Galway. Det går op for manden at han aldrig selv har 'følt noget sådant over for nogen kvinde (heller ikke sin hustru), men han vidste at en sådan følelse måtte være kærlighed.'

Joyce skriver til sidst: 'En let trommen på ruden fik ham til at vende sig om mod vin-

duet. Det var begyndt at sne igen. Han be-
tragtede søvnigt fnuggene af sølv og mørke,
der faldt skråt mod lygternes lys. Hans tid
til at tage ud på den store rejse mod vest var
kommet. Ja, det var rigtigt hvad der stod i
aviserne: der faldt sne over hele Irland. Den
faldt alle vegne over den mørke slette midt
i landet, faldt over de skovløse bjerge, faldt
blødt over Bog of Allen, og længere mod
vest faldt den blødt ned i Shannons mørke
oprørske bølger. Den faldt også alle vegne
over den øde kirkegård på bjerget, hvor
Michael Furey lå begravet. Den føg og lag-
de sig i tykke puder på de krummede kors
og på gravstenene, på den lille låges spyd,
på de nøgne tornebuske. Langsomt fortabte
hans tanker sig mens han hørte sneen falde
uhørligt gennem verdensrummet, uhørligt
falde som det endelige ophør, over alle le-
vende og døde.’

Uden fællesskabet af levende og døde iso-
lerer livet sig fra døden. Sådan som forestil-
lingen om det lykkelige liv har en tendens
til. Der er så meget som ikke må være. Som
vi skal komme over. Som vi skal se bort fra.
Men så er det ikke hele livet. Så er det ikke
saligheden, for som sneen falder saligris-
ningerne over alle levende og døde.

Man siger at enhver bliver salig i *sin* tro.
Det er ikke helt rigtigt. Enhver bliver salig
i sin *tro*. Det er troen der gør os salige, for
troen omfatter hele menneskets liv med alle
sorger, lidelser, afmagter. Saligheden tager
ikke skrøbeligheden bort. Saligheden trøs-
ter. ’Salige er de, som sørger, for de skal
trøstes.’ Det er den salige tro som vi *tilsiger*.

På denne dag, allehelgensdag, er det på
sin plads at advare mod de falske lærdomme
som til stadighed trænger ind i kirken. Mod

’uren lærdoms plage’, som Martin Luther
siger. Den plage som vi lider under, og som
fra alle mulige steder også breder sig ind
i kirken, er tanken om at livet skal kunne
håndteres og lægges til rette efter de ska-
beloner som vores meninger og terapeu-
tiseringer udstanser. Man vil håne kirkens
evangelium hvis det ikke formuleres i klare
meninger, og man vil håne det hvis ikke det
lader sig udmønte i terapier som er nyttige
for vores lykkemaksimering.

Vi er nødt til at tage til orde mod alle
disse falske lærdomme om menneskelivet,
mod al ’uren lærdoms plage’ – selv om vi
måske ikke skal skyde brystet alt for langt
frem når vi hører afslutningen på dagens
evangelium: ’Salige er I, når man på grund
af mig håner jer og forfølger jer og lyver jer
alt muligt ondt på.’ Tilfredsstillelsen ved at
blive udsat for sådanne forhånelser og for-
følgelser kan nemt blive for stor, for pro-
fetisk. Dertil kommer at også dette udsagn
er indfattet i den skrøbelighed hvorunder
vi forvalter troens ord om den salighed der
tilsiges os. Men en plage er det nu alligevel
med al den lykkemaksimering.

Sandheden om saligheden må frem af
glemmebogen. Den er ordet for sammen-
hængen i hele vores liv. Ordet for fællesska-
bet af levende og døde. ’Salige er de fattige
i ånden, for Himmeriget er deres. Salige er
de, som sørger, for de skal trøstes. Salige er
de ... Salige er I’.

Ingen går i glemmebogen, for den Gud
der priser alle salige, gemmer alle i sin erin-
dring. Det er den evige salighed.

Niels Grønkjær

Salmer: 392, 560, 571 – 561, 394, 518

Tak

Vi vil gerne sige tak for den hjertelige opmærksomhed og det smukke billede vi fik af
menighederne til vores bryllup i september.

Ida Jessen og Niels Grønkjær

Grundtvig og sprogene

Grundtvig eksperimenterede med sproget i sit poetiske og prosaiske forfatterskab i vekselvirkning med en historisk betragtning af modersmålet og forslag til en pædagogisk og politisk praksis for samtidens brug af modersmålet. Især efter opdagelsen af det levende ord i 1825 arbejdede Grundtvig sig frem til en ny definition af dansk væsen i begreber som folkelighed og danskhed, i høj grad med *Moders-Maal* som udgangspunkt.

Grundtvigs interesse for sprog skyldtes oprindelig en ambition om at leve et liv som forfatter, oversætter og tekstbearbejder, og lidt senere blev han historiker. Præstegerningen blev først central for ham fra 1811.

I perioden fra 1804 til 1810 arbejdede Grundtvig med at tilegne sig og også konstruere arkaiserende ord og vendinger der kunne demonstrere det danske sprogs ud-spring. Han brugte fx ord som *Afgang* ('død' efter oldislandsk *afgangr*) og *Skurdgud* ('ud-skåret gudsbillede' efter oldislandsk *skurd-gud*), og han konstruerede fx frit et udtryk som *fare med Seyd*, 'udøve trolddom'.

Grundtvig offentliggjorde i 1819 en plan om at oversætte hele Den Ældre Edda så bogstaveligt som muligt til dansk. I en prøveoversættelse skrev han fx *lægge igen-nem*, efter oldislandsk *leggja í gegnum*, i betydningen 'stikke, gennembore', og han kaldte en sten der var kold af væde *ursval* efter oldnordisk *úr* om 'dug, støvregn'. Det var for indforstået og fremkaldte en meget skarp kritik. Ingen abonnere, og Grundtvig skrinlagde planen og opgav ideen om at føre dansk litteratursprog tilbage til det formentlig islandske kildesprog til fordel for et livslangt, men dog behersket indslag af norrønisme.

I perioden 1810-1815 fordybede Grundtvig sig i studiet af dansk middelalder og reformationstid. Periodens digteriske hovedværk er *Roskilde-Riim*, og sproget heri undgår norrønisme og arkaisme, og frem-

stillingsformen er neddæmpet og enkel, beregnet på den mundtlige form. I slutningen af denne periode blev Grundtvigs sprog præget af en gammeldansk tone fra fx Anders Sørensen Vedel (1542-1616).

I 1812 havde Grundtvig modtaget en bestilling på en oversættelse af Snorres *Heimskringla*, den norske kongehistorie. I samme periode var han kommet i tanker om at der savnedes en ny oversættelse af Saxos *Gesta Danorum* til afløsning af Vedels oversættelse fra 1575.

I stedet for at gengive Snorres oldislandske og Saxos latinske stil var det ifølge prøvehæftet Grundtvigs idé at gengive originalernes "eiendommelige Aand" i et fælles "let, fatteligt og trohjertigt Sprog", en udtryksmåde som han kaldte "Borgestu-Dansk". Stilen skulle afpasses til menigmand, altså læsere uden akademisk baggrund, og være "saa bondelig som mueligt", altså efter bondeskik, men uden nedladenhed.

I praksis var sætningerne tit lange og krogede. For at fremme læseligheden tilsatte Grundtvig mundtlige træk. Nogle afsnit fik dramatisk kraft ved skift fra indirekte tale til direkte. Subjektivt vurderende, følelseladende eller ligefrem partiske adjektiver kom til. Alvorlige handlingstræk kunne få et humoristisk strøg ved ordvalg, ordspil og overraskende sammenligninger. Kendte ord-sprog blandedes sporadisk med mindelser om Bibelen, Holberg eller Oehlenschläger. Grundtvig var den suveræne fortæller der fik en nogenlunde ensartet, livlig og underholdende tekst ud af de to middelalderkrøniker.

De første læsere og anmelderne var imidlertid ikke begejstrede, men oversættelserne blev senere populære, især på folkehøjskolerne efter 1864.

I Grundtvigs barndom udgjorde Danmark-Norge et dobbeltmonarki med Slesvig og Holsten som tilknyttede hertugdømmer.

Dansk og tysk var officielle sprog. Ved hans død havde fredstraktater i 1814 og 1864 reduceret landet til et i areal lille rent dansk kongerige; 200.000 danskere boede i det nu tyskbesatte Slesvig. De gammelnorske skatlande Island, Grønland og Færøerne var dog i behold med omkring 85.000 indbyggere. Men tabet af Norge gjorde det nødvendigt at nydefinere begrebet dansk. Norsk vikingetid og norsk fjeld- og fjordnatur var ikke længere dansk arvegods. Fra 1815 grundlagdes en ny dyrkelse af dansk sprog og dansk natur i en søgen efter dansk identitet ved poesi, kunst og musik. Grundtvig kom snart med i denne bølge.

Grundtvig lancerede en historiserende sprogvurdering i pjecen *Europa, Frankrig og Napoleon* fra juli 1815. Heri skrev Grundtvig at det danske folk er det eneste i Europa der gennem årtusinder aldrig var blevet "oversvømmet af fremmede Folkefærd" og tvunget til sprogskift. Det var derfor hans vurdering, "at et saadant Hjertesprog, som det danske, klinger ei og har ei klinget fra nogen Folketunge, saalænge Verden stod". I middelalderen stræbte det efter at formilde og smelte latinens "romerske Jerntoner", hvorved det bevaredes "i sin Reenhed". I krøniker om folkevandringstiden og i Ossiansangene fandt Grundtvig belæg for at goter, longobarder og frankere alle var af dansk herkomst og Danmark således "Folkenes Moder og Amme". Den stærkt overdrevne tolkning af det danske sprogs verdenshistoriske rolle ender i en spådom om at "selv naar Daners Mark nedtrædes, skal den danske Tunge endda" forkynde Guds herlighed og ikke tie før dommedag: "Ordet skal paa Danmarks Tunge overvinde Antichristen med al hans Kløgt og Trolddom".

Artiklen "Om dansk Poesie, Sprog og Historie" (1816) udtrykker en sand forelskelse: "Modersmaalet er mellem alle bekiendte Sprog det meest eenfoldige og trohjertige, men derhos fuldt af den sødeste, naturlige Velklang, og lige skikket til at ud-

trykke de høieste Betragtninger, de dybeste Følelser og den vittigste Skiemt".

Et andet udsagn om sproget fremsættes i *Indledning og Fortale til fordanskningen af Beowulfkvadet* (1820). Modersmaalet beskrives hér som den dyrebare kalk (dvs. mørtel) der forbinder folket med alt stort, sandt og skønt som dets forfædre har lyttet til i forgangne tider. Derfor er, fortæller han, et historisk studium den eneste vej til forbedring af modersmaalet: Man kan dels rense det for "Ukrudt" (fremmedord), dels indpode det forståelige udtryk hvor sådanne mangler (moderat fornyelse af ordforråd), dels definitivt sætte på plads igen hvad der skødesløst er blevet skubbet bort.

I det første af fem skoleskrifter der introducerede folkehøjskoletanken, *Det Danske Fiir-Kløver eller Danskheden partisk betragtet* (1836) regnede Grundtvig modersmaalet for ét af lykkens kløverblade.

Grundtvig arbejdede for sang på dansk på den kommende folkehøjskole. Til trods for at han selv var umusikalsk, fandt han at det levende ord toppede i sang, især fremført af piger og kvinder. Det er pointen i "Moders Navn er en himmelsk Lyd", trykt som indledningsdigt i skriftet *Skolen for Livet og Academiet i Søer* fra februar 1838. I strofe 1-7 tolker han ordet "Modersmaal" bogstaveligt som det sprog, små børn lærer af deres mor – mødrenes sprog var jo i hans levetid ufordærvet af latin da piger hverken havde adgang til latinskolen eller til højere uddannelser.

11. november 1842 brød en politisk sprogstrid ud da P. Hiort Lorenzen fra Haderslev demonstrerede ved at tale dansk i stænderforsamlingen i Slesvig by selv om han kunne tysk. Ved de nationalliberales folkelige massesamling på Skamlingsbanken den 4. juli 1844 hilste Grundtvig i en stor-slået tale slesvigernes kamp mod det tyske sprog velkommen.

Grundtvig førte kampen imod såvel tysk sprog som tysk væsen og ånd på tre fronter:

i folkehøjskolerne, i rigsdagen og i forbindelse med de to dansk-tyske krige (1848-1851 og 1864).

Historiske og poetiske tekster af Grundtvig blev et udgangspunkt på de fleste folkehøjskoler. Med håndbogen *Danske Ordsprog og Mundheld* (1845) og udvalget *Danske Kæmpeviser til Skole-Brug* (1847) søgte han at hjælpe en folkelig talekunst der var rænset for alt fremmed sprogligt vraggods.

I Den Grundlovgivende Rigsforsamling, i Folketinget og i Landstinget kæmpede han for at indføre gamle eller nye danske ord i parlamentariske sammenhænge hvor franske eller latinske låneord ofte meldte sig af sig selv fra udenlandsk praksis. Det lykkedes ham dog kun forholdsvis sjældent at trænge igennem med sin bevidst ulærde danske sprogbeholderselse.

1800-tallets to dansk-tyske krige ændrede Grundtvigs opfattelse af det prekære nabo-forhold. I 1848 mente han at det danske rige kun skulle strække sig så langt ned i Slesvig

som der taltes dansk. Sejren i Treårskrigen fik ham siden til at foretrække Sydslesvig som stødpudezone mod Tyskland med Ejderen som grænse og følgelig gå ind for en danisering af sydslesvigerne. Kongerigets annekstion af hele Slesvig udløste i 1864 en kort krig der tabtes eftertrykkeligt – og med den begge hertugdømmer. Efter nederlaget opgav han Ejder-forestillingen og anbefalede en tålmodig venten på bedre tider. Han troede på en forening af den dansktalende del af Slesvig med kongeriget som imidlertid først indtraf efter behørig folkeafstemning i 1920.

Grundtvig sled utrætteligt for modersmålet og dets placering i dansk åndsliv og folkeliv gennem trekvart århundrede. Især efter 1864 blev han bistået af tilhængere og elever. Europæisk set har næppe noget andet land flere digte og sange om modersmålet skønhed og velsignelser end Danmark, og det er i høj grad Grundtvigs fortjeneste.

Ebba Hjorth

Artiklen bygger på Flemming Lundgreen-Nielsens kapitel om Grundtvigs sprog i den kommende *Dansk Sproghistorie* som redigeres af Ebba Hjorth.

Foredrag om skabelse

Igen i år arrangerer Vartov Valgmenighed og Grundtvigsk Forum fire torsdage med dobbeltforedrag. På baggrund af tendensen til at forstå virkeligheden som 'konstrueret' drøftes tanken om skabelse under forskellige synsvinkler:

16. januar: religion – Claudia Welz og Niels Grønkjær

23. januar: kunst – Ida Jessen og Claus Carstensen

30. januar: sprog – Mads Hermansen og Frans Gregersen

6. februar: samfund – Henrik Dahl og Henning Eichberg

Alle møder finder sted i Vartovs Store Sal kl. 17-18.30.

Entré: 70 kr. pr. foredrag. 250 kr. for alle fire dobbeltforedrag. Studerende: 40 kr. Se nærmere på hjemmesiden.

Samtale ud fra prædiken

Tirsdag den 25. februar kl. 16.30-18.30 inviteres til en samtale om kristendommen, med udgangspunkt i en prædiken. Det finder sted i præsteboligen i Vartov, opgang E. Den pågældende prædiken vil blive lagt ud på hjemmesiden, men man kan også få den tilsendt hvis man et par uger forinden henvender sig til Niels Grønkjær.

Alle er velkomne, og man behøver ikke tilmelde sig.

Hellenisme og Evangelium

Ved menighedsrådet *mandag den 3. marts kl. 19.30* holder *Johnny Christensen* foredrag om det kristne næstekærlighedsbud og dets særlige syn på loven. Han trækker en parallel til stoisk moral der har sit grundlag i det menneskelige broderskab.

Nytårskoncert

Organist Inge Bønnerup spiller *mandag den 13. januar kl. 17* koncert i Vartov Kirke.

Programmet indeholder musik af Johann Sebastian Bach og er den tredje koncert i rækken med værker som Bach skrev mens han var slotsorganist i Weimar. Den berømte Passacaglia og fuga i c-moll hører til Weimar-repertoiret sammen med italiensk inspirerede værker og koralbearbejdelser fra "Orgelbüchlein". Der er fri adgang.

Religionskrige i dansk musik

Laub – Carl Nielsen – Rued Langgaard

I 1890 døde Niels W. Gade, og hans afløser i Holmens Kirke blev Thomas Laub. Dermed udbrød den store strid om de danske salmemelodier. Carl Nielsen støttede Laub, men noget senere kom et ungt talent, Rued Langgaard, som efterhånden kom til at mene at det var Gades tid der var guldalderen. Han kritiserede Nielsen og Laub.

I foredraget bliver vi dog nødt til at se på om alle disse ord svarer til en tilsvarende modsætning hvad angår melodierne. Det gør de næppe. *Jørgen I. Jensen* holder foredrag ved menighedsrådet *mandag den 3. februar kl. 19.30*.

Adresser

Præst: Niels Grønkjær, Løngangstræde 24, 2., 1468 København K, tlf. 33 13 30 31
e-mail: ng@kvvv.dk - hjemmeside: www.kvvv.dk

Københavns Valgmenighed

Formand:

Jens Hestbech
Gl. Kongevej 19, 3. th., 1610 København V
Tlf. 33 24 85 97/31 90 75 97

Forretningsfører:

Ingrid Hentze
Fjordvænget 6, Alnor, 6300 Gråsten
Tlf. 36 34 15 28
Bank: 0255 9 02 83 90

Kirketjener:

Rasmus Jensen
Utterslevvej 17F, 4.th., 2400 København NV
Tlf. 22 40 19 37

Organist:

Tom Ernst
Esplanaden 5B, st.tv., 1263 København K
Tlf. 33 12 69 52

Vartov Valgmenighed

Formand:

Vibeke Hein
Kongevejen 467 B, 2840 Holte
Tlf. 30 62 67 22

Forretningsfører:

Kurt Gotfredsen
Opnæsgård 57, 1. th., 2970 Hørsholm
Tlf. 31 95 63 72
Bank: 6194 - 4170277452

Kirketjener:

Søren Frank Jensen
Tømmergravsgade 30 Z, 2450 København SV
Tlf. 22 89 62 92

Organist:

Inge Bønnerup
Peter Bangs Vej 153, 1. tv., 2000 Frederiksberg
Tlf. 33 32 68 90

For børnepasning under gudstjenester: Kontakt Signe Rørdam Thomsen:
roerdam@hotmail.com

Valgmenighedernes hjemmeside er www.kvvv.dk

Bladets redaktion: Niels Grønkjær (ansv.havende), Lilly Wiberg, Søren Anker-Møller
Forsidevignet: Peter Hentze

Afsender:

Københavns og Vartov
Valgmenigheder
Løngangstræde 24, 2.
1468 København K

Gudstjenester i Vartov Kirke og Immanuelskirken*

1. januar 2014 (nytårsdag)

Immanuelskirken kl. 16.00

5. januar (helligtrekonger)

Vartov Kirke kl. 10.00

Ingrid Ank

12. januar (1. søndag efter helligtrekonger)

Immanuelskirken kl. 10.00

Korsang

Vartov Kirke kl. 16.00

19. januar (2. søndag efter helligtrekonger)

Vartov Kirke kl. 10.00

26. januar (3. søndag efter helligtrekonger)

Immanuelskirken kl. 10.00

Korsang

2. februar (4. søndag efter helligtrekonger)

Vartov Kirke kl. 10.00

9. februar (sidste søndag efter helligtrekonger)

Vartov Kirke kl. 10.00

Immanuelskirken kl. 16.00

16. februar (septuagesima)

Vartov Kirke kl. 10.00

23. februar (seksagesima)

Immanuelskirken kl. 10.00

Korsang

2. marts (fastelavn)

Vartov Kirke kl. 10.00

9. marts (1. søndag i fasten)

Immanuelskirken kl. 10.00

Korsang

Vartov Kirke kl. 16.00

16. marts (2. søndag i fasten)

Vartov Kirke kl. 10.00

23. marts (3. søndag i fasten)

Immanuelskirken kl. 10.00

Korsang

30. marts (midfaste)

Vartov Kirke kl. 10.00

Niels Thomsen

Sommertid

6. april (Mariæ bebudelse)

Vartov Kirke kl. 10.00

Immanuelskirken kl. 16.00

13. april (palmesøndag)

Vartov Kirke kl. 10.00

17. april (skærtorsdag)

Immanuelskirken kl. 10.00

Korsang

18. april (langfredag)

Vartov Kirke kl. 10.00

20. april (påskedag)

Immanuelskirken kl. 10.00

KALENDER

Mandag den 13. januar kl. 17.00:

Nytårskoncert i Vartov Kirke

Inge Bønnerup

Torsdage i januar-februar kl. 17.00:

Dobbeltforedrag om skabelse

i Vartovs Store Sal

Mandag den 3. februar kl. 19.30:

Menighedsmøde i Vartov

Jørgen I. Jensen:

Religionskrige i dansk musik

Mandag den 3. marts kl. 19.30:

Menighedsmøde i Vartov

Johnny Christensen:

Hellenisme og Evangelium

Onsdag den 26. marts kl. 19.30:

Københavns Valgmenigheds årsmøde

i Vartov

Mandag den 28. april kl. 19.30:

Vartov Valgmenigheds årsmøde

14.-15. juni:

Foreningen af Grundtvigske Valg- og

Frimenheders årsmøde i Vejstrup

*Immanuelskirken ligger på Forhåbningsholms Allé 20, Frederiksberg.